

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет прикладної математики та інформатики
Кафедра обчислювальної математики

Затверджено

на засіданні
кафедри обчислювальної математики
факультету прикладної математики та
інформатики
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол №   1   від   29   серпня   2023   р.)

Завідувач кафедри

Роман ХАПКО

Силабус з навчальної дисципліни
«Основи хмарних обчислень»,
що викладається в межах першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти для здобувачів
з спеціальності 113 – Прикладна математика

Львів 2023 р.

Назва дисципліни	Основи хмарних обчислень
Адреса викладання дисципліни	Головний корпус ЛНУ ім. І. Франка м. Львів, вул. Університетська 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет прикладної математики та інформатики Кафедра обчислювальної математики
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	11 Математика та статистика 113 Прикладна математика
Викладачі дисципліни	Гарасим Ярослав Степанович, старший викладач кафедри обчислювальної математики; Муzychuk Юрій Анатолійович, доцент кафедри обчислювальної математики;
Контактна інформація викладачів	iaroslav.harasym@lnu.edu.ua ; https://ami.lnu.edu.ua/employee/harasym ; yuriy.muzychuk@lnu.edu.ua ; https://ami.lnu.edu.ua/employee/muzychuk-yuriy ; Головний корпус ЛНУ ім. І. Франка, каб. 262. м. Львів, вул. Університетська, 1.
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/лабораторних занять (за попередньою домовленістю).
Сторінка курсу	https://ami.lnu.edu.ua/course/kontrol-yakosti-doslidzhen-ta-rozrobky-proektiv-pm
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Основи хмарних обчислень» є дисципліною на вибір зі спеціальності 113 – прикладна математика, яка викладається в 6-му семестрі (5 кредитів ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Курс включає певний об'єм лекційних та лабораторних занять, а також передбачає виконання студентами індивідуальних завдань у галузі DevOps та хмарних обчислень. Предметом вивчення є методи зборки та розгортання сучасного програмного забезпечення різного типу, автоматизація процесів High Availability, Continuous Integration та Continuous Delivery, віртуалізація, докеризація, моніторинг та керування контейнерами у хмарних системах. В процесі вивчення курсу здійснюється порівняльний аналіз різних способів розгортання програмних додатків з метою виявлення доцільності їх використання в кожному конкретному випадку.
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення дисципліни є ознайомлення зі сучасними хмарними середовищами та їх можливостями.
Література для вивчення дисципліни	1. Chin S., McKay M., Ruiz I., Sadogursky B. DevOps Tools for Java Developers. Best Practices from Source Code to Production Containers / Stephen Chin, Melissa McKay, Ixchel Ruiz, Baruch Sadogursky. -

	<p>Beijing, Boston, Farnham, Tokyo: O'Reilly, 2022.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Choi Brendan Introduction to Python Network Automation / Brendan Choi. - Sydney, NSW, 2021. 3. Copes F. Linux commands handbook / Flavio Copes. - 2021. 4. Jha S. Docker. Tutorial / Shivam Jha // Tutorialspoint. - [Електронний ресурс] Режим доступу: https://github.com/dskcode/docker-books/blob/master/Docker%20Tutorial%20-%20tutorialspoint.com.pdf. 5. Gift N., Behrman K., Deza A., Gheorghiu G. Python for DevOps. Learn Ruthlessly Effective Automation / Noaf Gift, Kennedy Behrman, Alfredo Deza, Grig Gheorghiu. - Beijing, Boston, Farnham, Tokyo: O'Reilly, 2022. 6. Nikhila K. Cloud Computing / K. Nikhila. - 2022. 7. Ruparelia Nayan Cloud Computing / Nayan Ruparelia. - Massachusetts Institute of Technology, 2016. 8. Vostokov D. Python Debugging for AI. Machine Learning and Cloud Computing / Dmitry Vostokov. - Dublin: Dalkey, 2024. 9. Wakelin Jon, Gretton Liam, Gilchrist Gary, Forey Teri Linux Tutorial / Jon Wakelin, Liam Gretton, Gary Gilchrist, Teri Forey. - University of Leicester, 2022. 10. Yang S., Sneeringer M. Linux Basics for Hackers / Serena Yang, Med Sneeringer. - San Francisco, William Pollock, 2018.
Обсяг курсу	Загальний обсяг: 150 годин. Аудиторних занять: 64 год., з них 32 год. лекційних та 32 години лабораторних робіт. Самостійної роботи: 86 год.
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде:</p> <p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні типи віртуалізації; - базові принципи розгортання програмного забезпечення; - основи моніторингу та керування доступом; - процеси CI/CD; - принципи побудови та керування докер контейнерами. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - керувати віртуальними машинами у хмарних сервісах; - створювати докер контейнери та керувати їхніми залежностями; - застосовувати на практиці; - Розгортати та підтримувати доступність різного типу програмних додатків.
Ключові слова	Віртуальна машина, докер контейнер, моніторинг, неперервна інтеграція та неперервна доставка, веб сервер, доступність 24/7, розгортання програмних додатків.
Формат курсу	Очний. Проведення лекцій, лабораторних робіт і консультацій.
Теми	Подано нижче у таблиці Схема курсу «Основи хмарних обчислень»
Підсумковий контроль, форма	Залік.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з

	<ul style="list-style-type: none"> - Операційних систем; - Комп'ютерних мереж; - Програмування. 										
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентації, лекції (лекція-розповідь, лекція-бесіда). Індивідуальні завдання.										
Необхідне обладнання	Комп'ютер із програмним забезпеченням Python, Cisco Packet Tracer, VM VirtualBox, VMware Workstation Player; доступ до Internet мережі.										
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.										
	Оцінка за шкалою ECTS		Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою							
				Екзамен, диференційований залік	залік						
	A	Відмінно	100 - 90	Відмінно	5	зараховано					
	B	Дуже добре	81- 89	Добре	4						
	C	Добре	71 -80								
	D	Задовільно	61 - 70	Задовільно	3						
	E	Достатньо	51- 60								
	FX (F)	Незадовільно	0 - 50	Незадовільно	2	не зараховано					
	<p>Впродовж семестру студент може отримати 100 балів. З них:</p> <ul style="list-style-type: none"> - за виконання індивідуальних завдань: максимальна кількість – 80 балів (8 завдань по 10б); 80% семестрової оцінки; - за написання тестів (20 балів: 2 практичних завдання по 10б.); 20% семестрової оцінки. <p>Індивідуальні завдання: Кожен студент отримує задачу, яку потрібно запрограмувати, використовуючи один із розглянутих на лекціях методів. Всі завдання мають термін здачі.</p> <p>Критерії оцінювання індивідуальних завдань:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>10балів</th> <th>Критерії оцінювання</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>10 балів</td> <td>студент повністю і вчасно виконав умови завдання, алгоритм реалізовано правильно, відповідає на всі запитання, пов'язані з тематикою завдання, проводить чіткий аналіз та порівняння отриманих результатів;</td> </tr> <tr> <td>8 балів</td> <td>студент повністю виконав умови завдання, на деякі запитання, алгоритм реалізовано правильно, пов'язані з тематикою завдання, відповідає з незначними неточностями, проводить аналіз</td> </tr> </tbody> </table>						10балів	Критерії оцінювання	10 балів	студент повністю і вчасно виконав умови завдання, алгоритм реалізовано правильно, відповідає на всі запитання, пов'язані з тематикою завдання, проводить чіткий аналіз та порівняння отриманих результатів;	8 балів
10балів	Критерії оцінювання										
10 балів	студент повністю і вчасно виконав умови завдання, алгоритм реалізовано правильно, відповідає на всі запитання, пов'язані з тематикою завдання, проводить чіткий аналіз та порівняння отриманих результатів;										
8 балів	студент повністю виконав умови завдання, на деякі запитання, алгоритм реалізовано правильно, пов'язані з тематикою завдання, відповідає з незначними неточностями, проводить аналіз										

	отриманих результатів з незначними неточностями; завдання виконане із затримкою;
6 бали	студент виконав завдання з незначними помилками, але самостійно їх виправляє, якщо на них вкаже викладач, на деякі запитання, пов'язані з тематикою завдання, відповідає з неточностями, проводить аналіз отриманих результатів з неточностями; завдання виконане із затримкою;
4 бали	студент виконав завдання частково, алгоритм реалізовано з помилками, які частково може виправити, якщо на них вкаже викладач, на запитання відповідає з помилками, проводить аналіз отриманих результатів з помилками; завдання виконане із затримкою;
2 бали	студент виконав завдання частково або з грубими помилками, які самостійно не може виправити, переважно не відповідає на запитання;
0 балів	студент не виконав завдання.

Тест. Проводиться у письмовій формі (2 завдання по 10 балів кожне).

Критерії оцінювання завдань на тест:

10 балів	Критерії оцінювання
10 балів	студент правильно виконав завдання;
7-9 бали	студент виконав завдання з незначними помилками (на кінцевому етапі), але алгоритм розв'язування знає і вмiє його застосовувати;
3-6 балів	студент виконав завдання з помилками, алгоритм виконання, в основному, знає; володіє навчальним матеріалом на достатньому рівні;
1-2 бали	студент виконав лише частину завдання або повністю, але зі значними помилками;
0 балів	студент не виконав завдання.

Підсумкова максимальна кількість балів 100.

Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції та лабораторні заняття курсу. Студенти повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів визначених для виконання всіх видів письмових робіт та індивідуальних

	<p>завдань, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не можуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані за індивідуальні завдання та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час лабораторного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Опитування	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

Схема курсу «Основи хмарних обчислень»

Тиж-день	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год.	Термін виконання
1	Тема 1. Основні завдання DevOps. Схема інфраструктури High Availability 24/7.	лекція (2 год.)	[2, 3]	Опрацювання лекційного матеріалу (2 год.)	1 тиждень
	Встановлення віртуальної машини Centos/Ubuntu. Використання Bridge, NAT. <i>Індивідуальне завдання №1.</i>	лабораторне заняття (2 год.)	[2, 3]	Виконання завдання № 1 (3год.)	2 тижні
2	Тема 2. Що таке віртуалізація. Основні типи. Переваги та недоліки. Завдання, які вирішує віртуалізація.	лекція (2 год.)	[2, 3]	Опрацювання лекційного матеріалу (2год.)	1 тиждень
	Основні види хостингу. Види хостингу. Поняття про SLA. Вибір хостингу. <i>Здача індивідуального завдання.</i>	лабораторне заняття (2 год.)	[2, 3]	Виконання завдання № 1 (3год.)	1 тиждень
3	Тема 3. Основи розподілених та локальних мереж. Протоколи маршрутизації та доставки. IP адресація, версії протоколів IPv4 та IPv6.	лекція (2 год.)	[2, 3, 7]	Опрацювання лекційного матеріалу (2год.)	1 тиждень
	Інструменти роботи з мережею, ping, traceroute, ipconfig. <i>Індивідуальне завдання №2. Здача індивідуального завдання №1.</i>	лабораторне заняття (2 год.)	[2, 3, 7]	Виконання завдань № 1-2 (3год.)	2 тижні
4	Тема 4. Функції DNS, DHCP. Налаштування серверів. Хаб, світч, роутер та їх відмінності.	лекція (2 год.)	[6, 7]	Опрацювання лекційного матеріалу (2год.)	1 тиждень
	Cisco Packet Tracer. Побудова мереж. Конфігурування роутерів та DHCP. <i>Індивідуальне завдання №3.</i>	лабораторне заняття (2 год.)	[6, 7]	Виконання завдань № 2-3 (3год.)	2 тижні
5	Тема 5. Стек LAMP технологій. Переваги та недоліки. Керування базами даних. Основи бекапування.	лекція (2 год.)	[9, 10]	Опрацювання лекційного матеріалу (2год.)	1 тиждень
	Встановлення та конфігурування MySQL. Віддалений доступ до бази. <i>Індивідуальне завдання №4.</i>	лабораторне заняття (2 год.)	[9, 10]	Виконання завдань № 3-4 (3год.)	2 тижні

	<i>Здача індивідуального завдання №2.</i>				
6	Тема 6. Функції та керування сервером Apache. Режими роботи.	лекція (2 год.)	[9, 10]	Опрацювання лекційного матеріалу (2год.)	1 тиждень
	Встановлення та конфігурування Apache Web Server, Php. Розгортання LAMP аплікації. <i>Індивідуальне завдання №5. Здача індивідуального завдання №3.</i>	лабораторне заняття (2 год.)	[9, 10]	Виконання завдань № 3-5 Програмування (3год.)	2 тижні
7	Тема 7. Стек технологій Java Web. Вимоги та особливості.	лекція (2 год.)	[9, 10]	Опрацювання лекційного матеріалу (2год.)	1 тиждень
	Встановлення та налаштування JDK, Tomcat, Node JS. <i>Розгортання Rest додатку. Індивідуальне завдання №6. Здача індивідуального завдання №4.</i>	лабораторне заняття (2 год.)	[9, 10]	Виконання завдань № 4-6 (3год.)	2 тижні
8	Тема 8. Основи моніторингу Web аплікації. Знайомство з Zabbix, Prometheus, Grafana.	лекція (2 год.)	[6]	Опрацювання лекційного матеріалу (2год.)	1 тиждень
	Моніторинг ресурсів сервера. Приклади застосувань. <i>Здача індивідуального завдання №5.</i>	лабораторне заняття (2 год.)	[6]	Виконання завдань № 5-6 (3год.)	1 тиждень
9	Тема 9. Основи контейнеризації. Docker та його можливості.	лекція (2 год.)	[4, 5]	Опрацювання лекційного матеріалу (2год.)	1 тиждень
	Керування контейнерами Docker. Встановлення образів. Робота з DockerHub. <i>Здача індивідуального завдання №6.</i>	лабораторне заняття (2 год.)	[4, 5]	Виконання завдання № 6 Програмування (3год.)	1 тиждень
10	Тема 10. Автоматизація створення образів. Docker-Compose. Структура Dockerfile. Основи Kubernetes.	лекція (2 год.)	[1, 4, 5]	Опрацювання лекційного матеріалу (2год.)	1 тиждень
	Докерезація REST аплікації. Підготовка скриптів. Розгортання контейнерів. Залежності. <i>Індивідуальне завдання №7.</i>	лабораторне заняття (2 год.)	[1, 4, 5]	Виконання завдання № 7 Програмування (3год.)	2 тижні
11	Тема 11. Неперервна інтеграція.	лекція	[1, 5]	Опрацювання	1 тиждень

	Схема CI/CD процесів при розробці програмного забезпечення. Переваги Jenkins Pipeline.	(4 год.)		лекційного матеріалу (2год.)	
	Встановлення та налаштування Jenkins. Скачування плагінів. Job на основі maven проекту. Create Webhook. <i>Здача індивідуальних завдань.</i>	лабораторне заняття (2 год.)	[1, 5]	Виконання завдання № 7 Програмування (3год.)	1 тиждень
12	Тема 12. Основи GitHub Actions. Синтаксис YAML. Конфігурування процесів CI/CD.	лекція (2 год.)	[1, 6]	Опрацювання лекційного матеріалу (2год.)	1 тиждень
	Деплой аплікації за допомогою механізму GitHub Actions. Підготовка скриптів. <i>Індивідуальне завдання №8. Здача індивідуального завдання №7.</i>	лабораторне заняття (2 год.)	[1, 6]	Виконання завдань № 7-8 Програмування (3год.)	2 тижні
13	Тема 13. Cloud Computing. Моделі та їх характеристики. IaaS, PaaS, SaaS, Infrastructure as code.	лекція (4 год.)	[5, 6, 7, 8]	Опрацювання лекційного матеріалу (2год.)	1 тиждень
	Встановлення віртуальної машини на Azure з використанням UI інтерфейсу. <i>Здача індивідуальних завдань.</i>	лабораторне заняття (2 год.)	[5, 6, 7, 8]	Виконання завдання № 8 Програмування (3год.)	1 тиждень
14	Тема 14. Огляд AWS/GCP/Azure. Сервіси AWS та Azure.	лекція (4 год.)	[5, 6, 7, 8]	Опрацювання лекційного матеріалу (2год.)	1 тиждень
	Azure Command-Line Interface. Встановлення DNF, ресурсів та віртуальної машини. <i>Здача індивідуального завдання №8.</i>	лабораторне заняття (2 год.)	[5, 6, 7, 8]	Виконання завдання № 8 Програмування (3год.)	1 тиждень
13	Тема 15. Огляд та призначення Terraform. Файл стану. Основи застосування. Поняття про Infrastructure as code.	лекція (4 год.)	[1, 6]	Опрацювання лекційного матеріалу (2год.)	1 тиждень
	Використання Terraform в Azure. Розгортання інфраструктури за допомогою Terraform. Підготовка скриптів. <i>Здача індивідуальних завдань.</i>	лабораторне заняття (2 год.)	[1, 6]	Виконання завдань Програмування (3год.)	1 тиждень
16	Тема 16. Автоматизація розгортання аплікацій. Поняття про Ansible Playbooks.	лекція (2 год.)	[1, 6]	Опрацювання лекційного матеріалу (2год.)	1 тиждень

	<i>Задача індивідуальних завдань. Письмовий тест.</i>	лабораторне заняття (2 год.)	[1, 6]	Підготовка до тесту (9год.)	під час заняття
--	---	------------------------------------	--------	-----------------------------------	--------------------